

TYÖELÄKEASIOIDEN MUUTOKSENHAKULAUTAKUNTA • BESVÄRSNÄMNDEN FÖR ARBETSPENSIONSÄRENDEN

MELK

Vuosikertomus vuodelta 2018

Vuosikertomus vuodelta 2018

Julkaisija
Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta

Käyntiosoite
Ratapihantie 11
00520 Helsinki

Postiosoite
PL 28
00521 Helsinki

Puhelinvaihe
029 4117 200

Sähköposti
kirjaamo@telk.fi

Toimittaja
Meri-Tuuli Salama

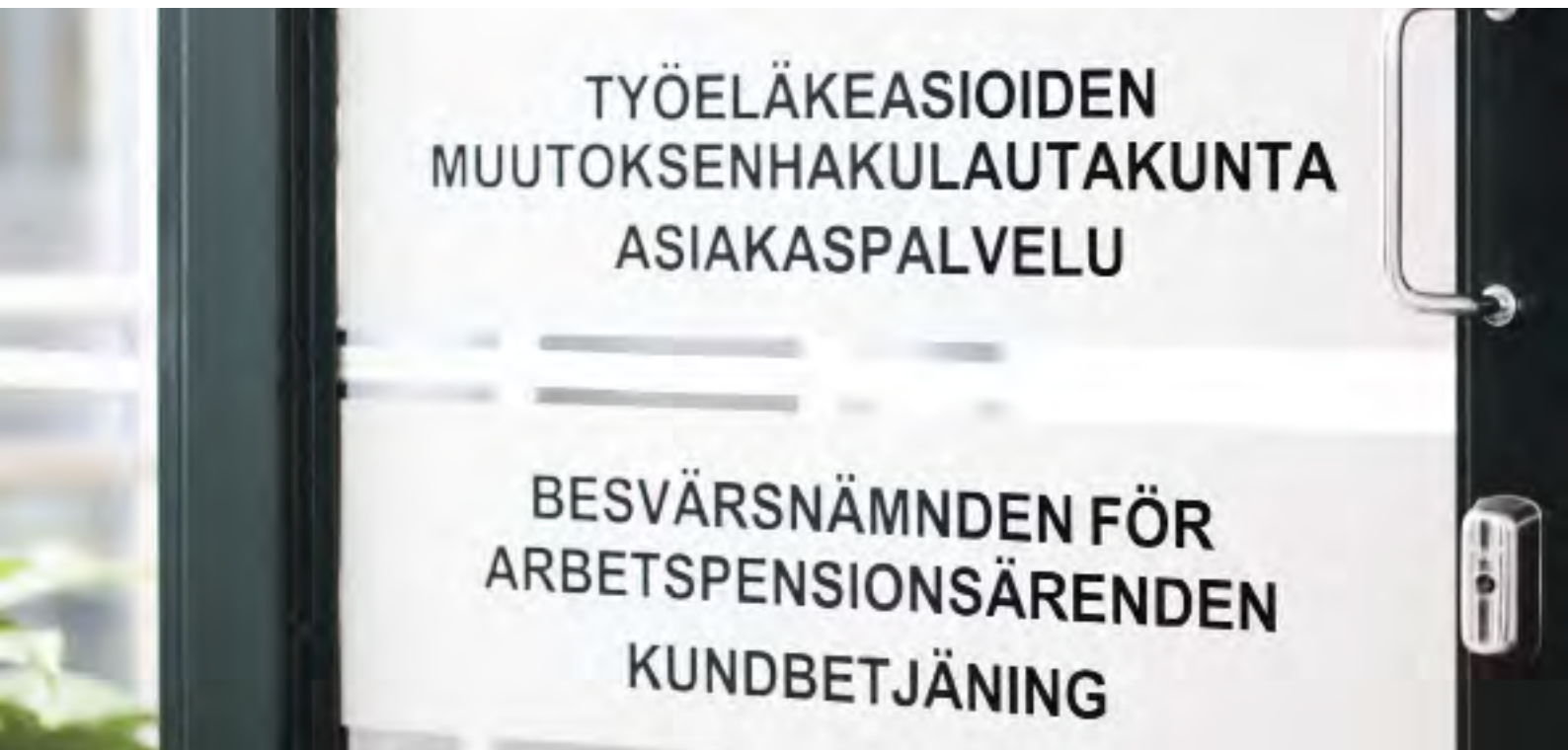
Graafinen suunnittelu
Workshop Pälviä Oy

Graafit
Heikki Pälviä, Meri-Tuuli Salama

Valokuvat
Panu Pälviä, Noora Lehtovuori ja TELK

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta

Vuosikertomus vuodelta 2018

Sisällys

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan tehtävät	4
Muutoksenhakulautakunnan jäsenet	6
Päätöksenteko muutoksenhakulautakunnassa	8
Toiminnan seuranta ja kehittäminen	10
Toiminta tilastojen valossa	12
Muutoksenhakulautakunnan henkilöstö	14
Svenskspråkig resumé	16

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan (TELK) tehtävät

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta toimii ensimmäisenä muutoksenhakuasteena kaikissa työeläkeasioissa. Muutoksenhakulautakunnan päätöksiin haetaan muutosta vakuutusosoikeudelta, joka on työeläkeasioiden ylin oikeusaste.

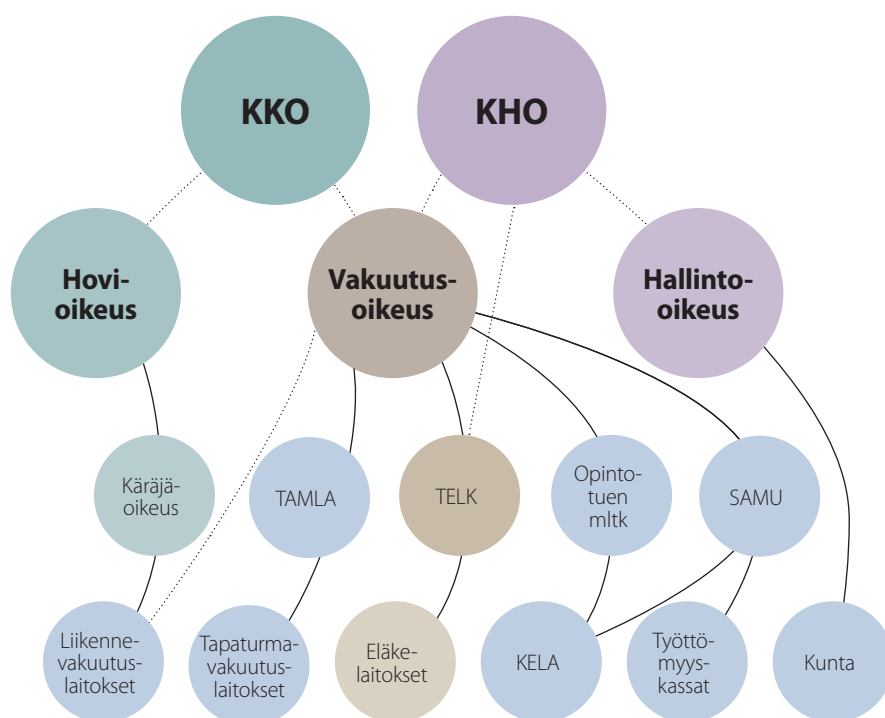
Muutoksenhakulautakunnan tehtävänä on yksittäisten valitusasioiden ja eläkelaitosten lainvoimaisten päätösten poistamista koskevien hakemusasioiden ratkaiseminen. Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan toiminta riippumattomana muutoksenhakuelimenä perustuu siitä 26.8.2005 annettuun ja 1.1.2006 voimaan tulleeseen lakiin (677/2005).

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan päätöksiin haetaan muutosta vakuutusosoikeudelta, joka on työeläkeasioiden ylin oikeusaste. Poikkeuksellisesti muutoksenhakulautakunnan päätöksiin ulko-maanedustuksen virkamiehen puolisolle maksettavasta korvauksesta on haettava muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta.

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta annetussa laissa (677/2005) on säädetty muun muassa muutoksenhakulautakunnan

rahoituksesta, talousarvion päättämisestä ja tilinpäätöksen hyväksymisestä. Muutoksenhakulautakunta perii kustannuksiansa kattamiseksi työeläkelaitoksilta vuosittaisen oikeushallintomaksun. Maksun määrän vahvistaa Finanssivalvonta ja se määräytyy työeläkelaitoksissa määräämisvuotta edeltävänä vuonna vakuutettujen työansioiden ja työtulojen perusteella.

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan toimielinten ja toimihenkilöiden tehtävistä ja toimivaltuuksista on määrätty muutoksenhakulautakunnan työjärjestyksessä. Asioiden käsittelyssä muutoksenhakulautakunnassa sovelletaan hallintolainkäyttölakia ja lakia oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimissa sekä lakia oikeudenkäynnin viivästyttämisen hyvittämisestä.

Muutoksenhakulautakunnan ratkaisutoiminnassa pääasiassa sovellettavat lait:

- Työntekijän eläkelaki (395/2006), TyEL
- Julkisten alojen eläkelaki (81/2016), JuEL
- Yrittäjän eläkelaki (1272/2006), YEL
- Maatalousyrittäjän eläkelaki (1280/2006), MYEL
- Merimieseläkelaki (1290/2006), MEL

Kuva 1. Sosiaalivakuutuksen muutoksenhakujärjestelmä

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan toiminnan avainluvut 2015–2018

	2015	2016	2017	2018
Asiamäärät				
Saapuneet	5 394	5 271	5 831	5 008
Ratkaistut	5 720	4 514	5 031	5 750
Vireillä olevat 31.12.	2 144	3 062	3 761	3 065
Ratkaistujen asioiden ryhmät				
Työkyvyttömyyseläkkeet	4 517	3 353	3 933	4 353
Kuntoutusasiat	333	391	441	339
Poistohakemukset	75	71	57	24
Muut asiat	792	699	600	1 034
Käsittelyaika (päivää)				
Kaikki asiat	158	185	236	263
Työkyvyttömyyseläkkeet	168	198	250	250
Kuntoutusasiat	90	106	112	108
Poistohakemukset	105	160	152	245
Kustannukset ja muutos%				
Ratkaisukustannus, €	773	884	829	760
Muutokset, %	9,3	10,9	11,3	10,9
Palautukset, %	5,6	5,9	6,1	6,2
Asioiden jakautuminen sovellettavan lain mukaan %				
Työntekijän eläkelaki TyEL	64,9	64,3	69,5	65,6
Julkisten alojen eläkelaki JuEL (1.1.2017 lukien)			2,3	19,1
Kunnallinen eläkelaki KuEL	17,0	17,2	11,9	2,1
Yrittäjän eläkelaki YEL	8,5	9,5	8,9	8,3
Maatalousyrittäjän eläkelaki MYEL	5,0	4,1	3,9	4,1
Valtion eläkelaki VaEL	4,0	4,2	2,8	0,5
Muut lait	0,6	0,7	0,7	0,3

Muutoksenhakulautakunnan jäsenet

Muutoksenhakulautakuntaan kuului vuonna 2018 päätoiminen puheenjohtaja, neljä varapuheenjohtajaa sekä 24 varsinaista jäsentä ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä.

Valtioneuvosto nimitti 29.12.2016 sosiaali- ja terveysministeriön esityksestä työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain (677/2005) 3 §:n nojalla muutoksenhakulautakunnan jäsenet viiden vuoden toimikaudeksi 1.1.2017 - 31.12.2021.

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 2 §:ää muutettiin 1.1.2018 alkaen siten, että puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajilla on yksi yhteinen varajäsen. Muutoksenhakulautakuntaan kuului vuonna 2018 päätoiminen puheenjohtaja, neljä varapuheenjohtajaa, puheenjohtajan ja varapuheenjohtajien yhteinen varajäsen (1.3.2018 alkaen) sekä 24 varsinaista jäsentä ja heidän varajäsenensä. Jäsenet ja varapuheenjohtajat ovat sivutoimisia. Lautakunnan jäsenet toimivat tuomarinvastuulla, ja puheenjohtajan, varapuheenjohtajan

ja jäsenen oikeudesta pysyä tehtävässään on voimassa, mitä tuomarinviran haltijoista säädetään. Kukin jäsen antaa tuomarinvakuutuksen toimikautensa alussa, jos hän ei ole tehnyt sitä aikaisemmin.

Sivutoimisille varapuheenjohtajille ja jäsenille maksetaan palkkiota hallintojaoston hyväksymän palkkiosäännön mukaan seuraavasti:

	varapuheenjohtaja	lääkärjäsen	jäsen
kokouspalkkio, €	210,00	165,00	145,00
asiakohtainen palkkio, €	11,07	35,00	7,31

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan kokoonpano vuonna 2018

Puheenjohtaja

Varatuomari *Olli Puustinen* 28.2.2018 saakka ja 1.3.2018 alkaen oikeustieteen kandidaatti *Petteri Immonen*

Varapuheenjohtajat

Oikeustieteen kandidaatti *Petteri Immonen* 28.2.2018 saakka ja 1.4.2018 alkaen varatuomari *Kirsi Päivänsalo*
Oikeustieteen kandidaatti *Mika Mänttari*
Oikeustieteen kandidaatti *Tiina Muinonen*
Varatuomari *Kirsi Äijälä*

Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajien varajäsen

1.3.2018 alkaen varatuomari *Olli Puustinen*

Työeläkeasioihin perehtyneet jäsenet

Filosofian maisteri *Harri Isokorpi*
Oikeustieteen kandidaatti *Kimmo Kangasjärvi*
Varatuomari *Kristiina Piilola*
Varatuomari *Kirsi Päivänsalo* 31.3.2018 saakka ja 1.4.2018 alkaen oikeustieteen maisteri *Milja Tiainen*
Yhteiskuntatieteiden maisteri *Ulla-Maija Rajakangas*

Varajäsenet

Kauppatieteiden maisteri *Susanna Grimm-Vikman*
Oikeustieteen kandidaatti *Virpi Korhonen*
Oikeustieteen kandidaatti *Kari Peltonen*
Oikeustieteen maisteri *Milja Tiainen* 31.3.2018 saakka ja 1.4.2018 alkaen varatuomari *Pekka Paaermaa*
Oikeustieteen kandidaatti *Virva Walo*

Lääkärjäsenet

LKT, ortopedian ja traumatologian dosentti *Aarne Kivioja*
Fysiatrian erikoislääkäri *Kia Pelto-Vasenius*
Fysiatrian erikoislääkäri, LT, dosentti *Kaija Puustjärvi-Sunabacka*
Psykiatrian erikoislääkäri *Roope Raassina*
Sisätautien ja kardiologian erikoislääkäri *Ilkka Tierala*

Varajäsenet

Työterveyshuollon erikoislääkäri *Petri Nieminen*
Neurologian erikoislääkäri *Sari Atula*
Fysiatrian ja yleislääketieteen erikoislääkäri *Seppo Villanen*
Yleislääketieteen ja fysiatrian erikoislääkäri *Jukka Pekka Kouri*

Työelämää ja työmarkkinaolosuhteita tuntevat jäsenet

Lakiasianjohtaja *Markus Äimälä*
Johtava asiantuntija *Vesa Rantahalvari*
Johtava asiantuntija *Riitta Wärn*
Asiantuntija *Minna Etu-Seppälä*
Johtava työmarkkinalakimies *Lauri Niittylä*
Työympäristöasiantuntija *Jouni Salonen*
Sosiaalipoliittinen asiantuntija *Tuuli Glantz*
Vastaava lakimies *Jaana Meklin* 30.9.2018 saakka ja 1.10.2018 alkaen johtava asiantuntija *Katri Ojala*
Lakimies *Samppa Koskela*
Lakimies *Keijo Tarnanen*

Varajäsenet

Asiantuntija *Katja Leppänen*
Asiantuntija *Mika Kärkkäinen*
Asiantuntija *Virpi Pasanen*
Asiantuntija *Hannu Ylänen*
Työmarkkinalakimies *Anna Gau*
Vastaava työehtosihteeri *Markku Häyrynen*
Lakimies *Katja Syrjänen*
Työsuhdelakimies *Timo Voutilainen*

Neuvottelupäällikkö *Riikka Rapinoja*
Neuvottelupäällikkö *Markku Kojo*

Yrittäjätoiminnan olosuhteita tuntevat jäsenet

Toimitusjohtaja *Tiina Oksala*
Työmarkkina-asioiden päällikkö *Harri Hellstén*

Varajäsenet

Lainsäädäntöasioiden päällikkö *Tiina Toivonen*
Veroasiantuntija *Laura Kurki*

Maatalousyrittäjätoiminnan olosuhteita tuntevat jäsenet

Teologian tohtori, agronomi *Virpi Siitonen*
Tutkimuspäällikkö *Juha Lappalainen*

Varajäsenet

Lakimies *Marica Twerin*
Kasvinviljelyasiamies *Antti Lavonen*

Päätöksenteko muutoksenhakulautakunnassa

Kertomusvuonna lautakunnan viisi jaostoa kokoontuivat ratkaisemaan asioita yhteensä 197 kertaa. Tämän lisäksi yhden tuomarin kokoonpanossa ratkaistiin 408 asiaa.

● Kaikkiin jaostoihin kuuluu lainoppinut puheenjohtaja, työeläkeasioihin perehtynyt ja tuomarin virkaan oikeuttavan tutkinnon suorittanut tai muu työeläkevakuutukseen erityisesti perehtynyt jäsen, lääkärjäsen sekä kaksi työelämän olosuhteita tuntevaa jäsentä. Neljällä jaostolla on lisäksi jäsenet, jotka ovat perehtyneitä maatalousyrittäjä- tai yrittäjätoimintaan. Lainopillisia asioita ratkaistaessa jaoston lääkärijäsenen sijaan kokoonpanoon tulee toinen lakimiesjäsen.

Jaostot kokoontuvat kesä- ja joulutaukoja lukuun ottamatta noin neljä kertaa kuukaudessa. Jaostoilla oli vuonna 2018 istuntoja yhteensä 197. Yhdessä istunnossa ratkaistiin kerrallaan 20–40 valitusasiaa. Asiat jakautuivat varsin tasaisesti jaostoille ja jaostoa kohti niitä ratkaistiin noin tuhat. Yhden tuomarin kokoonpanossa ratkaistiin 408 asiaa.

Oikeudenkäyntikulut ja suulliset käsittelyt

Asiat ratkaistaan pääsääntöisesti kirjallisen aineiston perusteella ja päätökset tehdään jaoston istunnossa esittelystä. Muutoksenhakulautakunnan ratkaisut ovat asianosaisille maksuttomia. Muutoksenhakulautakunnan päätöksen tehnyt eläkelaitos voidaan velvoittaa maksamaan muutoksenhakijan oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos muutoksenhakemus hyväksytään. Kertomusvuonna 39 tapauksessa vaadittiin muutoksenhakukulujen korvaamista. Kahdessa asiassa muutoksenhakukulut määrättiin maksettaviksi. Muutoksenhakijoilla ei ole oikeusapulain nojalla mahdollisuutta saada maksutonta oikeudenkäyntiä, mutta he voivat saada julkista oikeusapua.

Vuonna 2018 suullista käsittelyä vaadittiin 9 asiassa. Suullista käsittelyä on pyydetty lähinnä työkyvyn arviointia koskevilla asioissa. Vuoden 2016 alussa voimaan tulleen hallintolainkäyttölain muutoksen jälkeen suullisen käsittelyn vaatimukseksi ei ole automaattisesti katsottu kirjallisen todistajankertomuksen esittämistä. Toimintavuonna ei järjestetty suullisia käsittelyjä.

Hallintojaosto

Muutoksenhakulautakunnassa on kahdeksanjäseninen hallintojaosto. Hallintojaostossa käsitellään työjärjestyksessä mainittuja lautakunnan yleiseen hallintoon, taloushallintoon ja nimityksiin liittyviä asioita. Hallintojaostoon kuuluvat puheenjohtajan lisäksi kaikki neljä varapuheenjohtajaa ja kolme jäsentä, joista yhden ovat nimenneet keskuudestaan muutoksenhakulautakunnan työnantajakärjestöjen ehdotuksen perusteella nimitetyt jäsenet, yhden työntekijä- ja toimihenkilökeskusjärjestöjen ehdotuksen perusteella nimitetyt jäsenet sekä yhden yrittäjien tai maatalousyrittäjien järjestöjen ehdotuksen perusteella nimitetyt jäsenet.

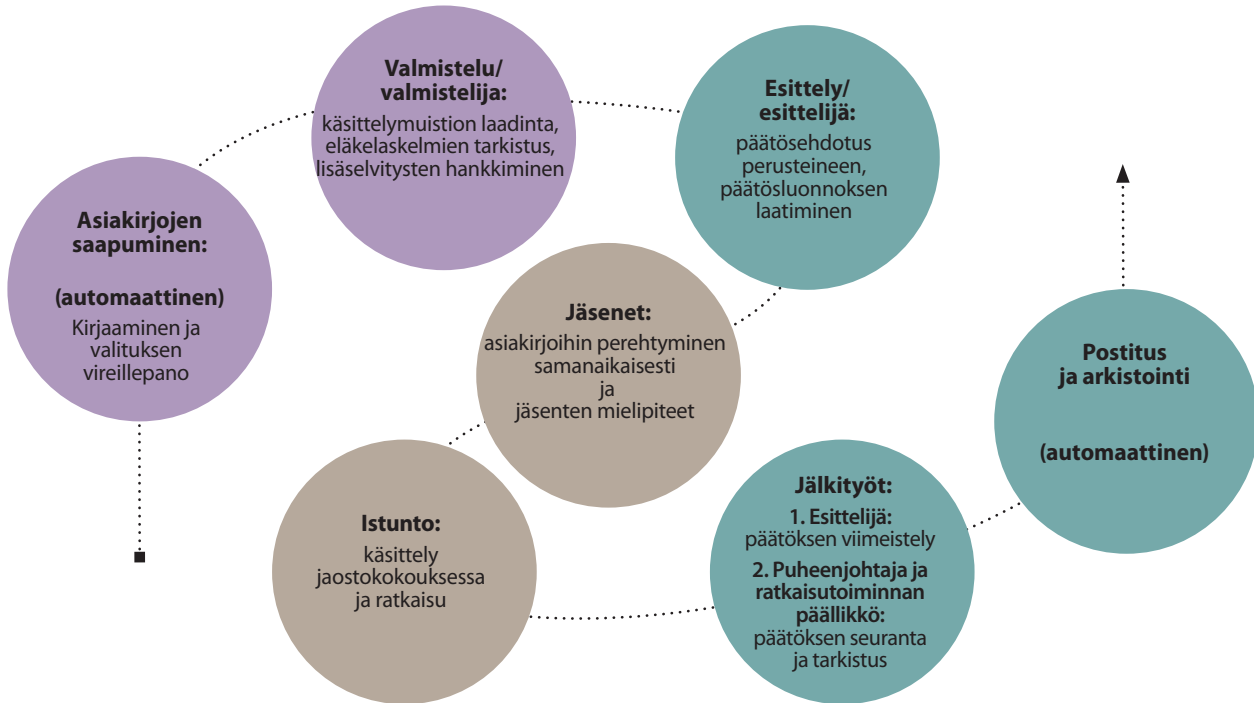
Hallintojaostoon kuuluivat kertomusvuonna puheenjohtajana lautakunnan puheenjohtaja *Petteri Immonen* (1.3.2018 lukien) ja jäseninä lautakunnan varapuheenjohtajat *Kirsi Äijälä*, *Mika Mänttari*, *Tiina Muinonen* ja *Kirsi Päiväsalo* (1.4.2018 lukien) sekä työnantajajärjestöjen ehdotuksen perusteella nimettyinä jäseninä *Vesa Rantahalvari* (varajäsenenään *Lauri Niittylä*), työntekijä- ja toimihenkilökeskusjärjestöjen ehdotuksen perusteella nimettyinä *Jaana Meklin* (varajäsenenään *Tuuli Glantz*) ja yrittäjien ja maatalousyrittäjien järjestöjen ehdotuksen perusteella nimettyinä *Virpi Siitonen* (varajäsenenään *Harri Hellstén*). Hallintojaoston kokouksiin varsinaisista jäsenistä osallistuivat kertomusvuonna puheenjohtaja *Petteri Immonen* (6/8), *Kirsi Äijälä* (8/8), *Mika Mänttari* (8/8), *Tiina Muinonen* (8/8), *Kirsi Päiväsalo* (4/5), *Vesa Rantahalvari* (6/8), *Virpi Siitonen* (8/8), *Jaana Meklin* (0/8) sekä varajäsenet *Lauri Niittylä* (2/8) ja *Tuuli Glantz* (8/8).

Täysistunto ja vahvennettu jaosto

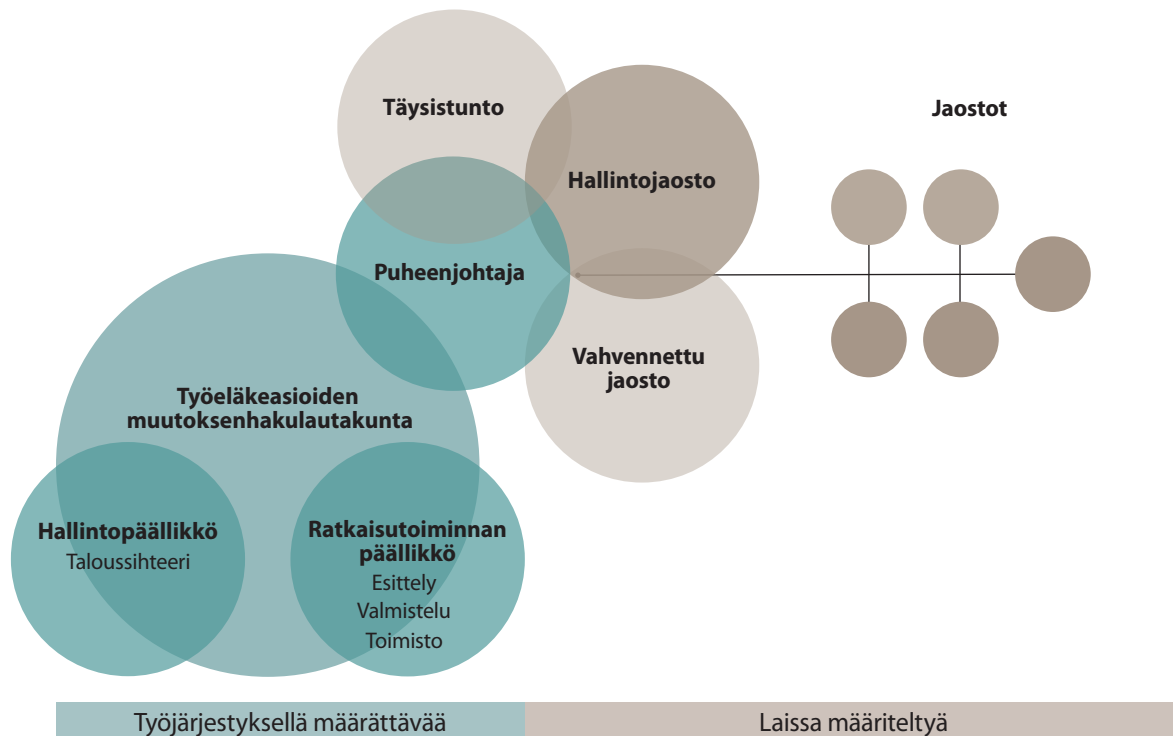
Muutoksenhakulautakunnan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja voi määrätä muutoksenhakuasian tai siihen kuuluvan kysymyksen ratkaistavaksi vahvennetussa jaostossa. Mainittuun jaostoon kuuluvat puheenjohtaja, varapuheenjohtajat sekä asiaa aiemmin käsitelleen jaoston jäsenet. Vahvennettu jaosto kokoontui toimintavuonna kuusi kertaa. Kuudessa istunnossa ratkaistiin yhteensä kahdeksan muutoksenhakuasiaa.

Jos ratkaistavana olevalla asialla on periaatteellista merkitystä tai jos jaoston ratkaisu tulisi poikkeamaan aikaisemmasta käytännöstä, jaosto tai muutoksenhakulautakunnan puheenjohtaja voi määrätä asian käsiteltäväksi muutoksenhakulautakunnan täysistunnossa. Täysistunnossa käsitellään myös muutoksenhakulautakunnan työjärjestyksestä koskevat asiat sekä ne hallintoasiat, jotka täysistunto hallintojaoston yksimielisestä esityksestä päättää ottaa käsiteltäväkseen. Täysistunto vahvistaa tilinpäätöksen ja myöntää vastuuvapauden hallintojaostolle. Muutoksenhakulautakunta kokoontui vuonna 2018 täysistuntoon kahdesti. Ensimmäisessä täysistunnossa vahvistettiin tilinpäätös vuodelta 2017.

Toimintavuonna ratkaistiin yksi muutoksenhakuasia täysistunnossa, asia koski vanhuuseläkkeen eläkepalkkaan hyväksiluettaavia ansioita. Kyseessä on vuonna 2007 yhdistyneen työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan ensimmäinen muutoksenhakuasian ratkaiseminen täysistunnossa. Edellinen eläkelautakuntien täysistunto oli kuntien eläkelautakunnassa vuonna 2002 ja eläkelautakunnassa vuonna 1998.

Kuva 2. Valitusasian eteneminen muutoksenhakulautakunnassa

Kuva 3. Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan organisaatio

Toiminnan seuranta ja kehittäminen

Muutoksenhakulautakuntaa on määrätietoisesti kehitetty itsenäiseksi ja riippumattomaksi sekä kansalaisten luottamusta herättäväksi lainkäyttölimeksi. Tätä kehitystä pyritään johdonmukaisesti jatkamaan. Muutoksenhakulautakunnan toimintaa valvovat eduskunnan oikeusasiamies ja valtioneuvoston oikeuskansleri. Lautakunnan jäsenet toimivat tuomarin vastuulla.

 Muutoksenhakulautakunta rinnastuu erityistuomioistuimeen ja vastaa niitä edellytyksiä, joita Suomen perustuslaissa ja Euroopan ihmisoikeussopimuksessa lainkäyttölimalta edellytetään. Tärkeää on seurata myös muutoksenhakulautakuntien toimintaa koskevia vakuutus-oikeuden ratkaisuja. Vakuutus-oikeus on tehnyt linjauksia muun muassa perusoikeus- ja kuulemiskysymyksiin sekä eri lautakuntien jäsenten esteellisyyksymyksiin. Tässäkin taustalla ovat Euroopan ihmisoikeussopimus ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisut. Esteellisyyksikäsitteet ovat tänä päivänä merkittävästi laajemmat kuin vielä pari vuosikymmentä sitten, jolloin toimittiin vain kansallisen lain varassa. TELKin jäsenistössä ei ole muun muassa lainkaan eläkelaitosvaikuttajia.

Vuonna 2018 asioita tuli vireille 5 008, missä on vähennyistä 823 asiaa edelliseen vuoteen. Vuonna 2018 ratkaistiin 5 750 asiaa. Ratkaisujen määrä kasvoi 719 asialla vuodesta 2017 (5 031). TELKin toiminta on mitoitettu nykyisellään noin 5 500 asiaan vuodessa. Asioita ratkaisemassa oli vuositasolla 10,2 esittelijähenkilövuotta. Esittelijähenkilövuotta kohden ratkaistiin 563 asiaa. Yksityisen sektorin osuus asioista oli 77,2 prosenttia kaikista asioista (82,5 % vuonna 2017). Julkisen sektorin osuudeksi jäi siten 22,8 prosenttia (17,5 % vuonna 2017). Julkisen ja yksityisen sektorin välinen suhde muuttui kertomusvuonna merkittävästi.

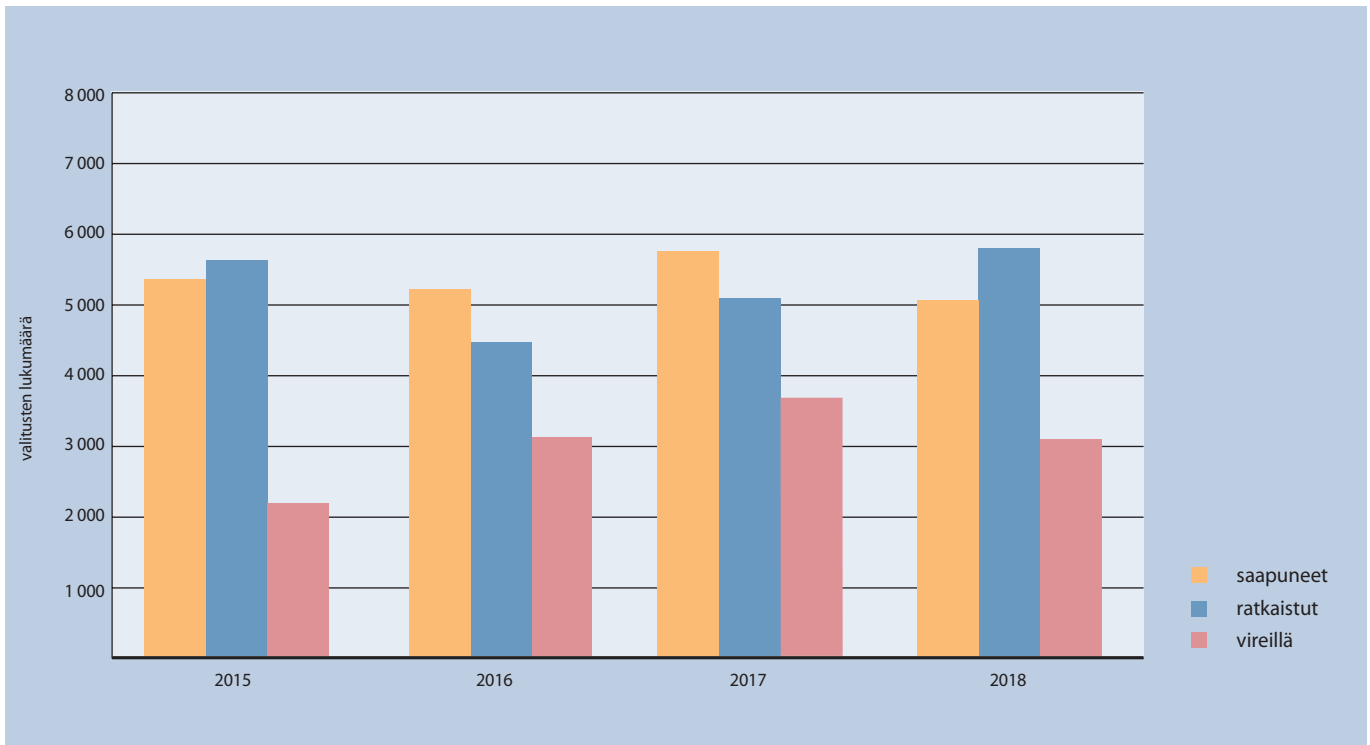
Laillisuusvalvonta

Vuoden 2018 aikana TELK sai yhden päätöksen laillisuusvalvojilta. Kyse oli kohtuullisesta käsittelyajasta. Eduskunnan oikeusasiamies totesi työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan käsitelleen kantelijan asian ilman aiheetonta viivästystä kohtuullisessa ajassa.

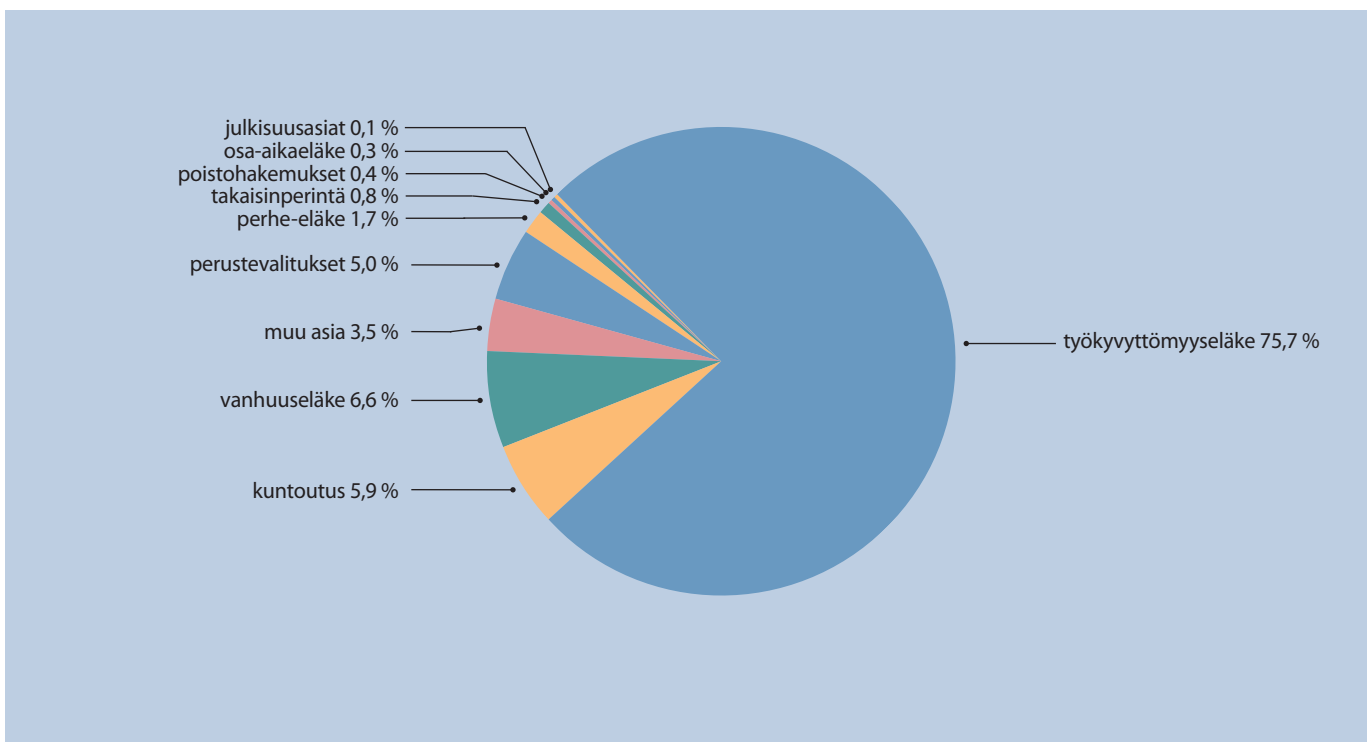
Digitalisaatio ja tietoturva

TELKin vuonna 2016 aloitettu digitalisaatioprojekti jatkui toimintavuonna. TELKin päätoimijoina digitalisoinnin osalta olivat *Kirsi Kellokangas* ja *Meri-Tuuli Salama*. Uusi asianhallintajärjestelmä oli tarkoitus ottaa käyttöön joulukuussa, mutta teknisten viivästysten vuoksi käyttöönottoa jouduttiin siirtämään seuraavalle vuodelle.

Toimintavuonna tuli voimaan EU:n tietosuoja-asetus (GDPR). GDPR:n vuoksi TELKin tietoturvaryhmä kouluttautui ja tietosuojavastavaksi valittiin *Raija Schreck*. Vuoden aikana muutokin panostettiin erityisesti ratkaisutoiminnan tietosuojaan ja –turvaan. TELKin eri henkilökistereiden selosteet päivitettiin vastaamaan muuttunutta säätelyä ja loppuvuodesta 2018 aloitettiin digitalisaation vaatima hallinnollinen auditointi. Auditoinnin yhteydessä TELKkiin luotiin tietoturvan hallintamalli, jota ylläpidetään kehityssuunnitelman mukaisesti. Hallintamallin osana ovat muun muassa tietoturva- ja tietosuojapolitiikat.

Kuva 4. Saapuneet, ratkaistut ja vireillä olevat valitukset vuosina 2015–2018

Kuva 5. Ratkaistujen valitusten jakautuminen asiaryhmittäin vuonna 2018

Toiminta tilastojen valossa

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnassa ratkaistiin toimintavuonna yhteensä 5 750 asiaa, mikä on noin 14 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna 2017. Ammatillista kuntoutusta koskevia päätöksiä annettiin toimintavuonna 339, joka on vähemmän kuin edellisenä vuonna. Käsittelyaika kuntoutusasioissa oli keskimäärin kolme kuukautta 18 päivää.

Muutoksenhakulautakuntaan saapui toimintavuonna yhteensä 5 008 valitus- ja hakemusasiaa, mikä on 823 asiaa vähemmän kuin vuonna 2017, jolloin muutoksenhakulautakuntaan tuli vireille 5 831 asiaa. Vuoteen 2017 verrattuna saapuneiden asioiden määrä laski noin 15 prosenttia ja oli pienin yhdistyneen työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan historiassa eli vuodesta 2007 lukien. Toimintavuonna lautakunnassa ratkaistiin 5 750 asiaa, joka on 742 asiaa enemmän kuin lautakuntaan saapuneiden uusien asioiden määrä. Toimintavuoden lopussa asioita oli vireillä 3 065, kun vuoden 2017 lopussa niitä oli vireillä 3 813.

Käsittelyaika

Muutoksenhakuasian keskimääräinen käsittelyaika lasketaan valituksen saapumisesta päätöksen postittamiseen. Toimintavuoden keskimääräinen käsittelyaika oli kahdeksan kuukautta 23 päivää eli käsittelyaika piteni runsaalla kuukaudella edelliseen vuoteen verrattuna (vuonna 2017 keskimääräinen käsittelyaika oli seitsemän kuukautta 26 päivää). Kuntoutusasioiden keskimääräinen käsittelyaika oli vuonna 2018 kolme kuukautta 18 päivää (vuonna 2017 kolme kuukautta 22 päivää).

Asiaryhmät

Työkyvyn arviointia liittyi toimintavuonna kaikkiaan 4 551 asiaan eli 79 prosenttiin kaikista käsitellyistä asioista, kun vuonna 2017 työkyvyn arviointia liittyi 82 prosenttiin ratkaistuista asioista. Näistä 4 247 asiassa ratkaistiin muutoksenhakijan oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen ja 304 asiassa kyse oli ammatilliseen kuntoutukseen liittyvästä lääketieteellisestä arvioinnista. Kaikkiaan ammatillista kuntoutusta koskevia asioita muutoksenhakulautakunta ratkaisi toimintavuonna yhteensä 339, joka on noin 23 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2017, jolloin niitä ratkaistiin 441. Vuonna 2016 kuntoutusasioita ratkaistiin 391 ja 331 vuonna 2015. Näin ollen ratkaistujen kuntoutusasioiden määrä väheni toimintavuonna merkittävästi monta vuotta jatkuneen kasvun jälkeen. Takaisinperintäasioissa annettiin toimintavuonna 46 ratkaisua, mikä on 14 ratkaisua enemmän kuin edellisenä vuonna. Julkisuusasioissa annettiin edellisuoden tapaan ratkaisu viidessä asiassa. Perustevalituksia eli niin sanottuja maksuunpanoasioita ratkaistiin toimintavuonna 285, joista suurin osa koski konkurssitilassa olevan Liikennepalveluajon Eläkekassa Viabekin määräämiä maksuunpanoja. Poistohakemuksia tuli toimintavuonna vireille 55, kun niitä edeltävänä vuonna 2017 tuli vireille 44. Poistohakemuksista suurimman osan tekevät eläkelaitokset, jotka hakevat päätöstensä poistamista pääasiassa eläkelaskennassa olleen virheen vuoksi.

Muutokset eläkelaitoksien päätöksiin

Eläkelaitokset antavat myönteisen päätöksen noin 70 prosenttiin työkyvyttömyyseläkehakemuksista eli ensiasteessa hylkäysprosentti on noin 30. Näistä hylkäyspäätöksen saaneista osa valittaa muutoksenhakulautakuntaan, joka muutti vuonna 2018 muutoksenhakijan eduksi 10,9 prosenttia asioista. Asioita palautettiin eläkelaitokseen uudelleen käsiteltäväksi 6,2 prosenttia. Työkyvyttömyyseläkeasioissa muutoksenhakulautakunta muutti 12,2 prosenttia asioista ja palautti 7 prosenttia asioista. Kuntoutusasioissa muutosprosentti oli 6,2. Muutosprosentteissa on otettava huomioon, että eläkelaitokset ovat viime vuosina itseoikaisseet valituksen johdosta asioita noin kymmenessä prosentissa valituksista, joka osaltaan pienentää muutosprosenttia. Lisäksi suurimmassa osassa muutoksenhakulautakunnan palauttamissa asioissa eläkelaitos on jo antanut myönteisen väliaikaisen päätöksen. Edellisvuonna 2017 muutoksenhakulautakunnan muutosprosentti oli 11,3 ja sitä edeltävänä vuonna 2016 muutosprosentti oli 10,9, joten muutosprosentissa ei ole viimeisten kolmen vuoden aikana tapahtunut juurikaan muutosta. Lainvoimaisen päätöksen poistamista koskevia hakemuksia ratkaistiin yhteensä 24 kappaletta. Hakemus hyväksyttiin 15 asiassa, joka on 62,5 prosenttia hakemuksista.

Muutoksenhakeminen lautakunnan päätöksiin

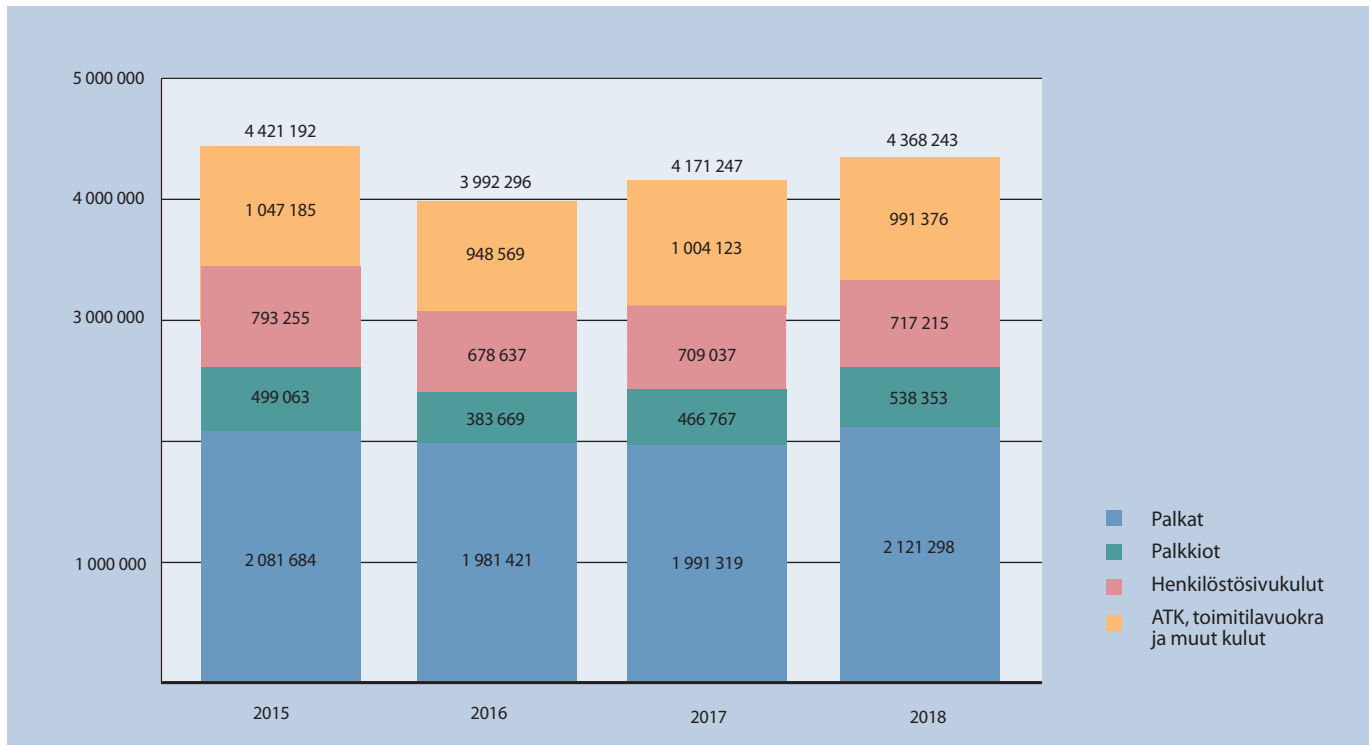
Vakuutusosoikeuden tilastotiedoista ilmenee, että noin neljännes muutoksenhakijoista valittaa muutoksenhakulautakunnan päätöksestä edelleen vakuutusosoikeuteen. Vielä noin 20 vuotta sitten muutosta lautakunnan päätökseen haki lähes puolet päätöksensaajista. Valitusaktiivisuuden lautakunnan päätöksistä voidaan päätellä näin ollen pidemmällä aikavälillä laskeneen merkittävästi. Vakuutusosoikeus muutti toimintavuonna 17,4 prosenttia muutoksenhakulautakunnan päätöksistä tehdyistä valitusasioista muutoksenhakijan eduksi. Työkyvyttömyyseläkeasioissa vakuutusosoikeuden muutosprosentti oli 18,8 prosenttia.

Korkein hallinto-oikeus ratkaisi toimintavuonna yhden muutoksenhakulautakunnan päätöksestä tehdyn valituksen. Ratkaisussaan korkein hallinto-oikeus hyväksyi valituksen ja kumosi muutoksenhakulautakunnan päätöksen.

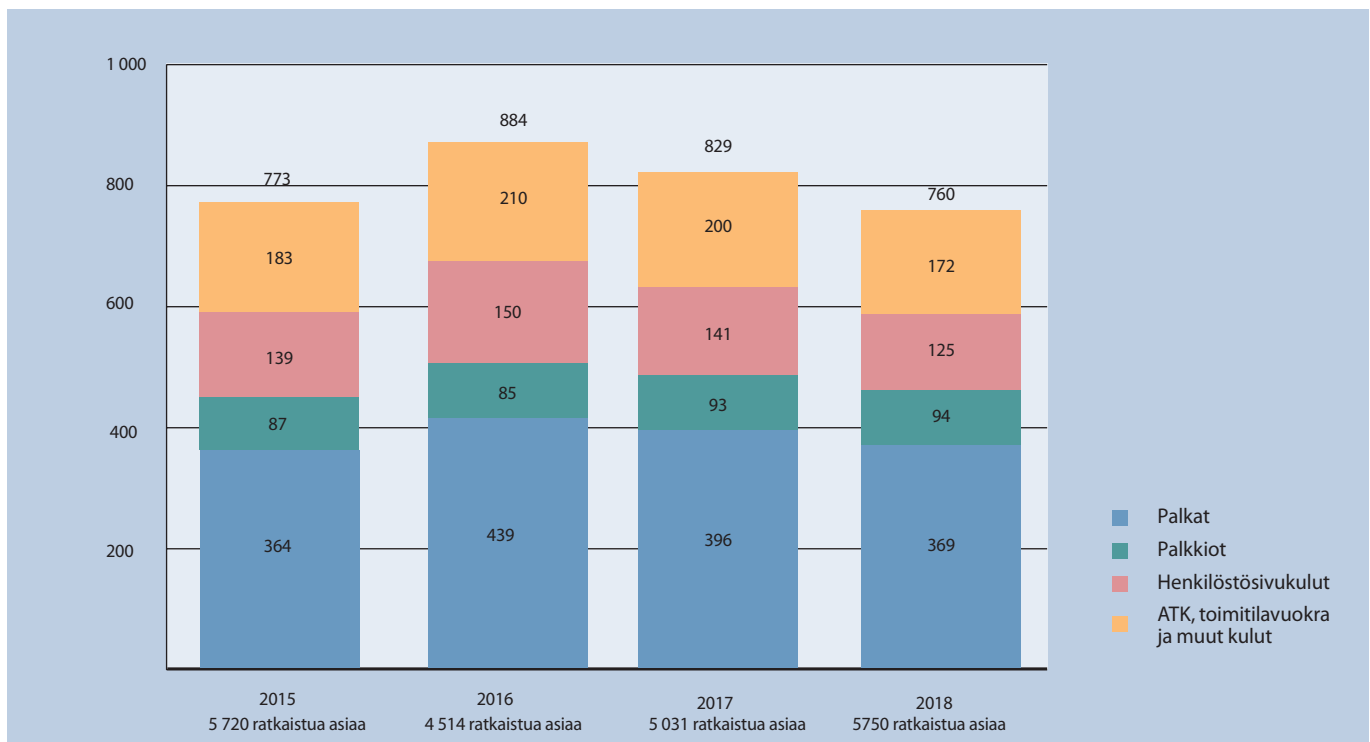
Kustannuksista

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan yhden ratkaisun hinta oli toimintavuonna 760 euroa. Laskua vuoteen 2017 verrattuna on noin yhdeksän prosenttia.

Ratkaistun asian hinta laski noin yhdeksän prosenttia, 760 euroon.

Kuva 6. Kokonaiskustannukset vuosina 2015–2018 ja niiden jakautuminen, euroa

Kuva 7. Ratkaisukustannukset / asia vuosina 2015–2018 ja niiden jakautuminen, euroa

Muutoksenhakulautakunnan henkilöstö

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnassa oli työntekijöitä toimintavuonna yhteensä 39 henkilöä, joiden keski-ikä oli 46,9 vuotta. Täysiksi henkilötyövuosiksi muutettuna luku vastaa 37,7 henkilötyövuotta.

Lautakunnassa oli toimintavuoden lopussa 39 toimihenkilöä, joista kaksi oli osa-aikaisia. Työntekijöistä esittelijöitä oli 13, joista yksi toimi tiedottajalakimiehenä ja toinen esittelyvastaavana. Valmistelijoita oli 12, joista yksi toimii tietohallintovastaavana. Toimiston työntekijöitä oli kahdeksan. Lisäksi oli TELKin 1.3.2016 alkaneeseen digitalisaatioprojektiin liittyen osa-aikainen projektipäällikkö. Muutoksenhakulautakunnassa oli päätoimisen puheenjohtajan lisäksi hallinto- ja talousasioista sekä ratkaisutoiminnasta vastaavat päälliköt, taloussihteeri sekä valmistelun ja toimiston esimies. Täysiksi henkilötyövuosiksi muutettuna työntekijämäärä vastaa 37,7 henkilötyövuotta. Henkilöstöstä oli naisia 29 (74 %) ja miehiä 10 (26 %). Muutoksenhakulautakunnan henkilöstön sukupuolijakauma on samankaltainen kuin sosiaalivakuutuslalla ja hallintotuomioistuimissa, joissa henkilöstö on myös naisemmistöinen. Henkilöstön palkkauksessa ei ole sukupuoleen perustuvia eroja miesten ja naisten kesken. Sairauspoissaoloja toimintavuonna oli keskimäärin 11,4 päivää henkilöä kohden. Pitkiä sairauslomia oli poikkeuksellisen monta.

Henkilökunnan keski-ikä oli 46,9 vuotta (48,1 vuotta vuonna 2017). Kertomusvuonna muutoksenhakulautakunnasta siirtyi yksi työntekijä muihin tehtäviin. Uusia työntekijöitä palkattiin yksi valmistelija ja kaksi esittelijää. Uutena puheenjohtajana aloitti *Petteri Immonen*. Muutoksenhakulautakunnan palveluksesta jäi vanhuuseläkkeelle toimintavuonna neljä työntekijää. Vuosina 2010–2018 keskimääräinen eläkkeellejäämisikä TELKin palveluksesta oli 64,0 vuotta.

Koulutus ja vierailut

Ammattitaidon vahvistaminen ja muuttuvan lainsäädännön seuraaminen olivat toimintavuonna muutoksenhakulautakunnan avainalueita. Ammattitaidon ylläpitämiseksi henkilökunta osallistui vuonna 2018 useisiin koulutustilaisuuksiin. Koulutuspäiviä oli henkilöä kohden keskimäärin 3,2.

Muutoksenhakulautakunnasta käytiin toimintavuoden aikana myös luennoimassa lautakunnan ulkopuolella. Puheenjohtaja *Petteri Immonen* luennoi TELAssa muutoksenhakulautakunnan toiminnasta, tiedottajalakimies *Raija Schreck* ETK:ssa ajankohtaista eläkkeiden muutoksenhausta –koulutuksessa sekä ratkaisutoiminnan päällikkö *Kimmo Kangasjärvi* Eläkesäätiöyhdistyksen kuntoutuspäivillä viimeaikaisista kuntoutusratkaisuista ja FINVassa päätösten perustelemisvelvollisuudesta.

Muutoksenhakulautakunnan edustajat osallistuivat kolmen kuukauden välein pidettäviin muutoksenhakulautakuntien ja vakuutus-oikeuden tapaamisiin.

Henkilökunnan keski-ikä oli vuoden päättyessä 46,9 vuotta, joka on runsaan vuoden vähemmän kuin edellisen toimintavuoden päättyessä.

Henkilöstö 31.12.2018

Puheenjohtaja

Immonen Petteri

Taloussihteri

Soini Heidi

Lakimiehet / Esittelijät

*Brandt Anna Maria
Hartikainen Mikko
Hittscher Sari
Komulainen Elina
Lindroth Elisa
Naulapää Markku, esittelyvastaava
Nummelin Aino
Rilasmaa Kimmo (toimivapaalla)
Sandberg Leevi
Schreck Raija, tiedottajalakimies
Seppä Seppo
Sepänniitty Tiina
Virranne Jussi*

Päälliköt

*Kangasjärvi Kimmo
Piilola Kristiina*

Toimiston ja valmistelun esimies

Hattuniemi Pia

Valmistelijat

*Heiskanen Jaana
Kilma Tuulia
Koskimäki Minna
Latva-Käyrä Terhi
Lintunen Tomi
Niemi Riitta
Saarimäki Kirsi
Salama Meri-Tuuli, tietohallintovastaava
Soini Sauli
Tuononen Liisa
Uusitupa Nina
Wasz Camilla*

Projektipäällikkö

Kellokangas Kirsi

Toimistosihteerit

*Idman Kati
Järvinen Anna-Stina
Krigsman Marjo
Kujasuo Marjo
Lahtela Maija-Liisa
Saarinen Liisa
Sario Minna
Vuoriheimo Merja*

Besvärsnämndens verksamhet

Till besvärsnämnden hörde år 2018 en ordförande med uppdraget som huvudsyssla, fyra viceordförande, från 1.3.2018 en gemensam suppleant för ordföranden och viceordförandena samt 24 övriga medlemmar och deras personliga suppleanter. Medlemmarna och viceordförandena har uppdraget som bisyssla. I slutet av verksamhetsåret hade besvärsnämnden 39 anställda.

● Besvärsnämndens uppgift är att avgöra enskilda besvärssärenden och ansökningar om undanröjande av pensionsanstaltarnas laga kraft vunna beslut. Besvärsnämndens för arbetspensionsärenden verksamhet som oberoende besvärinstans grundar sig på den lag som gavs 26.8.2005 och som trädde i kraft 1.1.2006 (677/2005). I lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) stadgas bland annat om besvärsnämndens finansiering, fastställande av budget och bokslut. För att täcka kostnaderna för verksamheten driver besvärsnämnden årligen in en justitieförvaltningsavgift av arbetspensionsanstalterna. Avgiftens belopp fastställs av Finansinspektionen och den baseras på förvärvsinkomsterna och arbetsinkomsterna för de försäkrade i arbetspensionsanstalterna under det år som föregår kvalifikationsåret.

Vid behandlingen av ärenden i besvärsnämnden tillämpas förvaltningsprocesslagen och lagen om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar samt lagen om gottgörelse för dröjsmål vid rättegång.

Statsrådet utnämnde 29.12.2016 enligt 3 § lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) på framställning av social- och hälsovårdsministeriet besvärsnämndens medlemmar för en fem års period 1.1.2017–31.12.2021.

Besvärsnämndens sammansättning

Till besvärsnämnden hörde år 2018 en ordförande med uppdraget som huvudsyssla, fyra viceordförande, en suppleant för ordföranden och viceordföranden (från och med 1.3.2018) och samt 24 övriga medlemmar och deras personliga suppleanter. Medlemmarna och viceordförandena har uppdraget som bisyssla. Besvärsnämndens medlemmar fungerar under domaransvar och för ordförande, viceordförandena och medlemmarna gäller vad som föreskrivs om rätten för innehavare av domartjänst att kvarstå i tjänsten. Varje medlem avger domarförsäkran i början av sin mandatperiod om han eller hon inte har gjort det tidigare.

Beslutsfattande i besvärsnämnden

Alla sektioner hade en rättslärdd ordförande, en medlem som var förtrogen med arbetspensionsfrågor och som avlagt högre högskoleexamen i juridik eller någon annan medlem som var särskilt förtrogen med arbetspensionsförsäkringsfrågor, en läkarmedlem samt två medlemmar med kännedom om förhållandena i arbetslivet och på arbetsmarkna-

den. I fyra sektioner fanns därutöver medlemmar som var förtrogna med lantbruksföretagar- eller företagarkerksamhet. Då juridiska ärenden avgjordes deltog i stället för läkarmedlemmen en juristmedlem. Sektionerna sammanträdde förutom under sommar- och juluppehållen cirka fyra gånger per månad.

Digitalisering och dataskydd

Det digitaliseringsprojekt som påbörjades i besvärsnämnden år 2016 fortsatte under verksamhetsåret. Det var meningen att det nya ärendehanteringssystemet skulle tas i bruk i december, men på grund av tekniska dröjsmål uppsköts ibruktagande till nästa år.

Under verksamhetsåret trädde EU:s dataskyddsförordning (GDPR) ikraft. Till följd av GDPR utbildade sig besvärsnämndens dataskyddsgrupp och Raija Schreck valdes till dataskyddsbud. Under året fästes i avgörandeverksamheten också i övrigt uppmärksamhet särskilt på dataskydd och –säkerhet.

Kostnader och handläggningstider

Priset för ett avgjort ärende med beaktande av alla kostnader var under verksamhetsåret 760 euro. Minskningen jämfört med år 2017 är cirka nio procent. Den genomsnittliga handläggningstiden var åtta månader och 23 dagar.

Besvärsnämndens personal

I slutet av verksamhetsåret hade besvärsnämnden 39 anställda av vilka två arbetade på deltid.

TELK

Postiosoite
PL 28, 00521 Helsinki

Postadress
PB 28, 00521 Helsingfors

Käyntiosoite
Ratapihantie 11, 00520 Helsinki

Besöksadress
Bangårdsvägen 11, 00520 Helsingfors

Puhelin klo 9.00–12.00
029 4117 200

Telefon kl 9.00–12.00
029 4117 200

Telefaksi
(09) 8764 566

Fax
(09) 8764 566

Sähköposti
kirjaamo@telk.fi

e-post
kirjaamo@telk.fi

Internet
www.telk.fi